

Jaarverslag 2020

Consultatieteam Misbruik en Mishandeling

Samenstelling CMM: Jantine de Wit, Rolinde Tieland, Evelien van Kalmthout en Josefien Mellegers

Bereikbaarheid:

Binnen kantooruren is het CMM telefonisch bereikbaar. De bereikbaarheid van de CMM leden is te vinden op de themapagina Misbruik en Mishandeling of in de digitale agenda's. Buiten kantooruren kan contact opgenomen worden met de achterwacht. Soms is direct handelen vereist, zonder dat contact met het CMM mogelijk is. Wat je kan doen in een dergelijke situatie staat beschreven op de themapagina. Goed om dit preventief te lezen.

Aantal meldingen 2020

In 2020 is er 43 keer gemeld.

Ter vergelijking:

in 2015 is er 48 keer gemeld,
in 2016 53 keer gemeld,
in 2017 werd 47 keer gemeld,
in 2018 is er 65 keer gemeld.
In 2019 is er 60 keer gemeld.

Wat viel op?

Er zijn dit jaar minder meldingen gedaan dan de jaren daarvoor. De invloed van het Coronavirus lijkt ook hier zichtbaar. In alle kwartalen ligt het aantal meldingen lager dan per kwartaal de voorgaande twee jaar, met een significant lager aantal in kwartaal 2 van 2020. Diverse redenen zijn denkbaar, het eerste half jaar hebben cliënten bijvoorbeeld minder (mogelijk risicovolle) sociale contacten gehad vanwege de geldende lockdown voor de gehandicaptenzorg. Anderzijds, legt het Coronavirus en de bijkomende maatregelen veel druk op thuissituaties, waardoor een toename in meldingen vanuit de ambulante dienst ook niet ondenkbaar is. Op landelijk niveau wordt door Veilig Thuis gezien dat het aantal meldingen niet is veranderd, wel wordt gezien dat de meldingen ernstiger zijn door overbelaste gezinnen¹. Kanttekening hierbij is dat met name tijdens de eerste lockdown er minder mogelijkheden waren voor hulpverleners om achter de voordeur te kijken².

Herhaalde meldingen: 14 keer is er een melding gemaakt van een cliënt, waarover eerder gemeld is en er opnieuw zorgen bestaan.

Meldingen met vermoedens van seksueel misbruik of ongewenste aanrakingen: 28 keer

Meldingen met vermoedens van verwaarlozing, misbruik en mishandeling door ouders: 10 keer

Meldingen van mishandeling door partner: 5 keer

Procedure medewerker/vrijwilliger/chauffeurs: 7 keer

¹ https://www.gelderlander.nl/binnenland/enorme-drukke-bij-veilig-thuis-in-coronatijd-kinderen-met-slipers-op-straat-in-vriesskou~a8e8fa31/?fbclid=IwAR2uv9iISVlYqQDeELx8f3RP_imR9qXCtH9Wu9iXuRhRnQU_CaW5cvdpn_gU&referrer=http%3A%2F%2Fm.facebook.com

² <https://www.huiselijkgeweld.nl/actueel/nieuws/2020/06/24/niet-meer-meldingen-huiselijk-geweld-tijdens-coronacrisis>

Jaarverslag 2020

Consultatieteam Misbruik en Mishandeling

Verslag speerpunten afgelopen jaar

LVAK

In 2020 is in eerste instantie onderzocht of het LVAK keurmerk aangevraagd kon worden. Dit blijkt, na overleg met desbetreffende regiodirecteur en raad van bestuur, voor nu niet van toepassing. Jantine de Wit staat bij de LVAK geregistreerd als aandachtfunctionaris. Zij gaat, vanwege de GZ-opleiding, per 1-4-2021 het CMM verlaten. Vandaar dat Evelien van Kalmthout ook geregistreerd zal worden als aandachtsfunctionaris. Zij heeft ook de meerdaagse LVAK scholing rondom de meldcode gevolgd.

PC2

In 2019 is een start gemaakt om de CMM-meldingen in de toekomst in PC2 te kunnen maken. In 2020 zijn de vragen die gesteld worden in de CMM-melding aangescherpt. Deze vragen zijn in PC2 geïmplementeerd en door een grotere gebruikersgroep binnen de organisatie getest. Per 1 januari 2021 worden meldingen naar het CMM middels de meldingsmodule in PC2 gedaan.

Themapagina Misbruik en Mishandeling

Er zijn in 2020 weer een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de themapagina. Zo zijn er meerdere zoektermen aan de pagina gekoppeld en zijn de titels van de kopjes aangepast, zodat de informatie beter vindbaar is. Daarnaast zijn documenten toegevoegd over hoe te handelen indien sprake is van blauwe plekken of verkrachting. Ook is er een document toegevoegd met handvatten voor gesprekken met ouders na seksueel misbruik. Deze handvatten komen vanuit de methodiek *SOS (snelle opvang bij seksueel misbruik van mensen met een verstandelijke beperking)* van Aafke Scharloo.

De procedures zijn bekeken en daar waar nodig aangepast. Besloten is om de procedure vrijwilliger, die valt onder procedure medewerker, apart te benoemen op de themapagina.

SOS trainers

In het verleden zijn twee gedragskundigen geschoold in de methodiek SOS. Dit jaar is besloten nog twee medewerkers op te leiden. Zij zullen in 2021 scholing volgen en kunnen vervolgens door het CMM gevraagd worden om cliënten, ouders of teams te ondersteunen. Hiervoor zijn, naast de op intranet staande handvatten voor het gesprek met cliënten en ouders, ook handvatten voor opvang van teams na seksueel misbruik ontwikkeld.

Preventiebeleid

In 2020 is het preventiebeleid uitgewerkt. Hierin staat beschreven wat er gedaan kan worden om seksueel misbruik zoveel mogelijk te voorkomen. Wanneer deze besproken is met de Raad van Bestuur zal deze op intranet geplaatst worden. Op dit moment staan onderdelen van het preventiebeleid nog in de nota relatievorming en seksualiteit. Deze zullen, wanneer het document preventie van seksueel misbruik op intranet geplaatst wordt, uit de nota relatievorming en seksualiteit gehaald worden. Hierdoor is deze meer gericht op positieve seksuele gezondheid en minder op (preventie van) seksueel misbruik.

Diagnostiek

Binnen Gemiva-SVG zijn er 3 gedragskundigen opgeleid in het doen van diagnostiek bij slachtoffers en (vermoedelijke) daders bij seksueel misbruik. Zij vormen samen een werkgroep. In samenwerking met de gedragskundige van de locatie wordt diagnostiek bij slachtoffers en (vermoedelijke) daders van seksueel misbruik uitgevoerd. De werkgroep is dit jaar een samenwerking aangegaan met De Waag om anonieme casuïstiek voor te leggen en daarbij gebruik te maken van hun expertise.

Jaarverslag 2020

Consultatieteam Misbruik en Mishandeling

Adviezen vanuit bevindingen 2020

-Nog steeds blijkt dat er vanuit de Ambulante diensten weinig wordt gemeld. Onderzoeken of de meldplicht bij het CMM voldoende leeft bij de locaties. Management/RvB kan wellicht een rol spelen in het attenderen op de meldplicht. Daarnaast kan het van meerwaarde zijn als ambulant begeleiders de LVAK cursus volgen. In 2020 is scholing gemaakt voor ambulant begeleiders, deze zal in 2021 gegeven kunnen worden.

-Verder wordt geadviseerd dat de aandachtsfunctionaris seksualiteit (zie nota relatievorming en seksualiteit) het preventiebeleid doorneemt zodra deze op intranet staat en deze (indien mogelijk samen met de gedragskundige) bespreekt in het teamoverleg.

Bevindingen Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd (IGJ) rondom seksueel grensoverschrijdend gedrag

De IGJ heeft recent onderzoeksbevindingen gepubliceerd als het gaat om meldingen die bij hen gedaan zijn rondom seksueel grensoverschrijdend gedrag³. De bevindingen zijn geclusterd per domein, zie artikel in bron 3. Vanuit het CMM hebben we per domein een reactie daarop geformuleerd, hoe we dit binnen Gemiva-SVG ervaren:

Cliënten scheiden na incident zonder aanvullende maatregelen

Wij herkennen dat wanneer cliënten niet meer op dezelfde locatie kunnen blijven wonen en er wordt gekozen voor overplaatsing, het vaak ontbreekt aan een goede overdracht. Hierdoor komen de maatregelen/afspraken die op een vorige locatie zijn ingezet, vaak niet goed door naar een volgende locatie. We merken vragen van collega's over welke informatie ze mogen delen bij zo'n overplaatsing. Binnen de organisatie zou alle informatie gedeeld mogen worden, daar is voor getekend bij aangaan dienstverlening GSVG. Wat je met externe locaties mag delen, is beperkter en vraagt een zorgvuldige afweging tussen wat vindt de cliënt zelf en waar voorzie je zodanig risico's dat je eventueel je beroepsgeheim mag doorbreken. Wat we ook zien, is dat er soms wordt gekozen om maatregelen af te bouwen (in kader van WZD en voorheen BOPZ), waardoor herhaling is opgetreden. De WZD (en BOPZ) benadrukt het belang van afbouw, maar vraagt dus tegelijkertijd veel zorgvuldigheid van de betrokkenen of afbouw echt mogelijk is. Wat we vanuit het CMM doen om dit bovenstaande zoveel mogelijk te voorkomen is dat er meer aandacht is voor daderdiagnostiek. Ook geven we over aanvullende maatregelen. Dit gaat echter niet altijd mee in de overdracht, zien we terug. We zijn erop alert dat we meerdere mensen betrekken en we benadrukken vaker om de adviezen goed vast te leggen in het dossier van de cliënt.

Geen confrontatie dader met het gedrag

Wij hebben de indruk dat dit wel gebeurt. Wanneer er politieonderzoek volgt, adviseren wij wel om niet te diep in te gaan op het incident. Wanneer aanvullende maatregelen worden ingezet, adviseren wij om de reden hierachter toe te lichten. En dus de dader met zijn gedrag te confronteren.

Aangifte doen wordt ontmoedigd

Dit herkennen wij. Veel zaken worden geseponeerd of bij voorbaat al door de zedenpolitie ontmoedigd op aangifte, waardoor we merken dat dit vaak niet zinvol is. Wij herkennen dat we vaker adviseren om aangifte te doen wanneer de betrokkenen extern is of een volwassene (meestal zonder verstandelijke beperking) is. Wanneer het om een incident tussen twee cliënten van Gemiva gaat, geven we wel aan dat deze mogelijkheid er is. Meestal ligt de keuze bij de cliëntvertegenwoordiger. Als we vrijwillig hulpverlening of begeleiding kunnen bieden kiezen we meestal niet voor het adviseren van aangifte. Dit doen we wel wanneer we merken dat dit niet mogelijk is.

³ https://www.skipr.nl/nieuws/igj-gehandicaptenzorg-doet-te-weinig-aan-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag/?daily=1&utm_medium=email&utm_source=20210120%20skipr%20daily%20nieuwsbrief%20-%20&utm_campaign=NB_SKIPR&tid=TIDP744703X81349B82464C4F7B85CA93D8607FAAB4YI4

Jaarverslag 2020

Consultatieteam Misbruik en Mishandeling

Medewerker over de schreef, weinig bekentenis

Vanuit het CMM valt op dat de regiodirecteur, in overleg met de afdeling P&O en Raad van Bestuur wel vaak eerst met de vermeende dader in gesprek gaat, alvorens wordt overgegaan op eventuele aangifte.

Taboe, praten over seks

Dit is een bekend fenomeen. Binnen GSVG proberen het praten over seks juist veel te stimuleren. Dit komt onder andere terug in het preventiebeleid en de cursus seksualiteit.

Werkplan 2021

-In 2020 is het maken van een CMM-melding binnen het ECD gerealiseerd. Doelstelling voor 2021 is het aanscherpen van deze manier van melden en nadenken over de mogelijkheden binnen het ECD wat de opvolger van Plancare 2.0 zal worden.

-Taken van het CMM en de procedure die gehanteerd wordt weergeven op het gedeelte van de website dat ook voor externen beschikbaar is.

-Twee medewerkers zullen de SOS training volgen en waar nodig ingezet worden.

-Preventie seksueel misbruik op intranet plaatsen en aanpassingen maken in de nota relatievorming en seksualiteit.

-Scholing aan ambulante diensten rondom de meldplicht.

-Aandacht blijven houden voor scholing als het gaat om taxatiegesprekken, daderdiagnostiek en om kennis op het gebied van seksualiteit.